

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ZI.

Pe unu an 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.
România și străinătate:
Pe an 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

ANULU XLIX.

SE PREENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

Oseriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrierile nefrancoate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se retrămit.

N° 222.

Vineri 3 (15) Octomvre.

1886.

NOU ABONAMENTU

la

„GAZETA TRANSILVANIEI.“

Cu 1 Octomvre 1886 st. v., s'au început unu nou abonamentu, la care invităm pe toți onorații amici și sprijinitori ai foiei noastre.

Prețulu Abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei luni 3 fl.

„șese „ 6 „

„unu an 12 „

Pentru România și străinătate:

pe trei luni 10 franci

„șese „ 20 „

„unu an 40 „

Abonarea se poate face mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Abonaților de până acum li-se recomandă a însemna pe cuponul numărul fașiei sub care au primitu diarul.

Domni ce se voru abonă din nou se binevoescă a scrie adresa lămurită și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea.

Brașov, 2 Octomvre 1886.

Alegerile pentru marea Sobraniă bulgară s'au terminat. Ele au eșit după placul actualei regențe bulgare din Sofia, care a scrisu pe stégul ei: libertatea și independența Bulgariei.

Condusă de aceeași nobilă însuflețire, care l'a făcutu să iasă victorios din răboiul cu agresorii sârbi, poporul bulgar pare a fi gata să jertfescă totu pentru independența sa națională. Dela unu capetă până la celălaltu al Bulgariei și alu Rumeliei orientale răsună adă strigarea: „Trăiescă Țarul!“ „Trăiescă Bulgaria liberă.“

Strigătulu acesta pusă față cu strigătulu partisanilor Rusiei, alu Țancoviștilor, cari formeză și ei o minoritate nu tocmai neînsemnată, caracterizează de minune situațiunea de adă a Bulgariei. Și Zancoviștii lasă să trăiască mai întâiu pe Țarul, dér în locu de a se gândi la neatărnarea și libertatea Bulgariei ei adaugă: „Trăiască Rusia.“

Bulgarii toți doresc să stea în cea mai strânsă amicitia cu Rusia. Guvernulu actualu din Sofia a declarat de repetite ori, că Bulgaria este recunoscătoare Rusiei și că o rögă să fiă și în viitoru binevoitorea ei protectore, dér nu cu prețulu jertfiri libertății și a independenței sale.

Rușii și partisanii lor pretind însă ca în Bulgaria să nu domnescă voința Bulgarilor, ci numai și numai voința Rusiei. Țarul să nu fiă numai protectorulu, ci stăpânulu absolutu al Bulgarilor.

Din purtarea reprezentanților Rusiei în Sofia se vede că Rusia în adevăr consideră Bulgaria ca o satrapia rusescă. Generalulu Kaulbars călătorește prin totă țera numai ca să spună populațiunei bulgare care este „voința Țarului“.

Pe temeiulu acestor vederi gerantul agenției rusesci în Sofia a remis guvernulu bulgaru o notă și în privința alegerilor dela 10 Octomvre. Rusia declară în această notă alegerile pentru marea Sobraniă, care va avé să alégă pe noulu principe, de ilegale și de nevalabile în ochii săi.

Protestulu Rusiei contra alegerilor, cari s'au făcutu conformu constituțiunei bulgare și cu învoirea poporului bulgaru, formeză adă obiectulu preocupățiunilor și alu temerilor, nu numai a patrioților bulgari, ci a lunei politice din tôte statele europene.

Anevoie se poate admite că Rusia va ceda cumva în acestu punctu și diarele din Petersburg s'au și pronunțat unisono, că este de

lipsă să se facă o schimbare decisivă în privința mijlocelor, ce sunt de-a se întrebuița pentru „pacificarea Bulgariei.“

Care să fiă acesta „schimbare decisivă“?

Până acum Rusia a întrebuițat tôte mijlocele posibile de presiune ca să facă să iasă voința ei deasupra: A răsturnat pe prințulu Alexandru și, dupăce acesta rechiămatu de poporul bulgaru s'a întorsu în țera, l'a silitu să abdică la tron și să-o părăsescă; a intimidat regența din Sofia cu note, care de care mai amenințătoare; a căutat să corupă armata, ca să se pronunțe pe partea ei; agenții ei în frunte cu generalulu Kaulbars au cutrierat și cutrieră țera ca să corupă și să terorizeze poporul și ca să împiedece alegerile.

Tôte aceste mijloce însă au fostu zadarnice. Ce mijlocu i-a mai rămasu dér Rusiei de a face să se recunoscă voința ei, decât în întrebuițarea forței și ocuparea Bulgariei?

„Invalidulu rusu“ deodată cu anunțarea „schimbării decisive“ de către celelalte foi din Petersburg, comunică că se voru chiama sub arme reservele.

Se pare dér, că Rusiei decât nu vrea să renunțe la Bulgaria, nu i a mai rămasu altu mijlocu, decâtu a-și pornișotniele de căzaci spre Bulgaria.

Ce se va alege de dreptulu și de tractatele internaționale, decât statelor mari le va fi iertat a călca în picior independența statelor mici pusă sub scutul dreptului internaționalu european?

„Înteruperea relațiunilor diplomatice ale Rusiei cu guvernulu bulgaru — scrie „Neue freie Presse“ — dovedesce, că Rusia voiesce să procedă fără de nici o cruțare, decât celelalte puteri nu-i voru opune unu veto. Voru face ele acesta? — Decă diplomația nu se va reculege spre a-și apăra propria ei creațiune de încălcarea Rusiei, atuu, fiă ea condusă de ori și ce considerațiuni înalte politice, nu mai există unu dreptu internaționalu în Europa“.

Crisa bulgară.

— În călătoria generalulu Kaulbars, Șumla era considerată ca unu orașu în care s'ar putea cineva aștepta la o surprindere. Iacă incidentele ce s'au ivit în Șumla: La 10 kilometre depărtare de orașu, unu delegat zancovist și primarul din Șumla s'au prezentat generalulu Kaulbars. Primarul e din partea guvernamentală, dér voi să facă onorile convenite generalulu. Sosirămu la intrarea orașului, unde totă populațiunea se adunase cu totă plăia torențială ce cădea. Indată ce apar trăsurile, urale frenetice isbucnesc din tôte părțile. E de sigur unanimitate. Se poate crede că totă populațiunea e favorabilă Rusiei. Lumea inconjoră pe generalu, care stând în picior în trăsura ascultă o adresă zancovistă. Pe câtu timpu generalulu în răspunsulu său vorbi de Rusia și de Țaru, era întrerupt la fiă-care vorbă prin aclamațiuni; dér indată ce începu să atingă cestiunea alegerilor și a oficerilor, începură protestările din tôte părțile. Generalulu îi trecu cu vederea, dér vădend că nu se mai făcea tăcere dete ordin visitului se între în orașu. Mulțimea alergă după trăsura fără a scote vre-unu strigăt. Trecend pe dinaaintea casarmei de cavaleria vre-o sută de soldați salutară într'unu modu respectuos pe generalu. Abia generalulu intră în casa sa, și oratorii ținură mulțime intrinite mai multe discursuri respectuoase pentru Rusia, dér favorabile guvernulu. Ei fură aclamați. Mulțimea se risipi indată. Generalulu Kaulbars primi apoi o deputațiune zancovistă. Pe de altă parte o deputațiune guvernamentală se pregătesce a se presinta la densus și a-i remite o adresă alu cărei sensu este acesta: „Națiunea are încredere în guvernulu actualu și speră că va renoi relațiunile frățesci cele mai sincere între Ruși și Bulgari. Unu altu pasagiu dice: „Poporul va aprecia în totdeuna bunătățile Țarului și a marei națiunii ru-

sesci și presintându-se ocașiunea va sprijini prin fapte și nu prin frase dorința sa de a păstra neatins relațiunile Rusiei cu Bulgaria.“ Acestă cuvântare este cea pe care partidulu guvernamentalu pare că o are pentru cuvântulu de ordine ce trebuie ținut generalulu Kaulbars la trecerea sa. Alegerile s'au terminat aci fără incidentu. Au fostu 3000 de abțineri din 7000 votați.

Generalulu Kaulbars a sositu la Varna, unde o deputațiune zancovistă îl aștepta la gară. Generalulu a fostu aclamat la stațiunea Privadia de unu grupu. La Vidu i s'a făcutu asemenea o ovațiune. După sosirea generalulu Kaulbars la consulatul Rusiei, mulțimea a stat în timpu de o oră inaintea casei sale și strigăte ostile s'au auzit. Generalulu rugă pe comandantul pieței să deșerteze strada, ceea ce și făcu. Niște deputațiuni din ambele partide se presintară apoi generalulu, care le expuse succesiv vederile guvernulu rusescu.

„Times“ și „Standard“ facu să reesă importanța alegerilor bulgare, cari sunt respingerea cea mai vedită a pretențiunilor rusești și cari arată alipirea Bulgarilor pentru neatărnare.

— O telegramă din St. Petersburgu, adresată diarului „Daily News“, afirmă că Țarul a declarat că nu face resbelu pentru Bulgaria.

— „Fremdenblatt“ dice că: Regența bulgară are unu mare merit, căci a mântinit ordinea mai bine decât cum împrejurările făceau să se presupună. Ea a probat că posedă totu atâtă autoritate ca și forță pentru a mântini liniștea. Ea datorește acestu succesu programulu său de independență națională. Dobândind din nou încrederea majorității țerii, ținta sa va fi a îndulci pe câtu e cu putință legăturile cu Rusia.

— „Telegrafulu“ a primitu dela d-lu Zaharia Stojanoff următorea telegramă din Rusciucu cu data 11 Octomvre: Sunt alesi numai candidații partidei naționale. Ordine domnesce în totă Bulgaria. Resultatulu definitiv al alegerilor nu este încă cunoscut aci la telegrafu. Kaulbars a fostu acompaniat numai de doi bulgari. La Rasgrad nici unu om n'a venit să-l întâmpine. La Șumla 1500—2000 omeni l'au întâmpinat cu strigătulu: Trăiască Bulgaria independentă. Pe drumu la Șumla peste 10,000 omeni îl urmară cu acelaș strigăt. Partidulu rusu alu lui Iconomow se compune din 12 omeni. Cu unu cuvântu generalulu Kaulbars e invinsu definitiv.

Uneltirile rusesci în Bulgaria.

„Telegrafulu“ din Bucuresci publică nisce importante documente, privitoare la uneltirile rusesci în Bulgaria, ce i le-a trimesc cunoscutulu patriotu bulgaru Zaharia Stojanoff. Documentele fiindu oficiose, credem că voru interesa pe cetitorii noștri în modu deosebitu și de aceea le reproducem:

Rusciucu, 28 Septemvre.

Pentru ce diplomația rusă voiesce amânarea alegerilor și desfășurarea stărei de asediu.

Ori ce vomu dice nu ni se va da creștere, căci se va dice că suntemu proslătii principelui Battenberg, că suntemu austrofil, angloman, dușmanii ortodoxiei și în general ai slavismului. Așa dér supunem opiniei publice din Europa următorele documente, autenticitatea cărora nu poate fi bănuită, căci de altmintrelea vomu putea produce facsimile. Până atunci însă iscălescă această scrisore cu numele meu propriu și juru pe onore, că n'am adăugat absolutu nici o iotă. Documentele în cestiune voru proba fiăcărui om onest, că generalulu rusu, care spendură și persecută pe anarhiștii în Rusia, la noi în Bulgaria îi ocrotește și chiar îi organizează. Iată documentele în cestiune:

Circulară către toți prefecții (ocrujni praviteli).

Stara-Zagora, 26 Septemvre.

» Aci s'a arestatu Bacho Ivanoff, inculpatu de a organiza bande pentru a rădica rescăla în contra guvernulu. Acestu om a mărturisit că bētrănul George Voivoda din Panaghiurița, unu sēptagenar, (statura mijlocie, portă mustați și barbă) a fostu trimis de către consululu la Sofia și Filipopolu cu o scrisore. Elu duce cu densus bani pentru a le împărți prin tôte orașele

omenilor însărcinați a organiza cete de voinici, pentru a rădica poporul în contra guvernului. Dedo (bêtrânul) Gheorge, care nu este prins până acum, a declarat lui Bachusevanu, că cetele trebuie să fie gata pentru ziua de 5 Octomvre. Omenii pentru bande se vor recruta la Varna de către Efreim Dumitroff și de vărul său, aceste bande se vor concentra la Siștov și Rusciuc. Dedo George va organiza la Plovdiv. Stavry Stomenoff, care locuiește în Sofia, macedonean de origine, va organiza ceta la Ternoza și Orhani. Se va forma și cavaleria, caii pentru ea se vor cumpăra în România de către unii opolenefi. Căii se vor duce la Rusciuc.

Pentru cetele din Rusciuc și Siștov șefii vor fi Dumiter Panița și Stefo Macedonean, cu cari vor fi macedonenii: Alecsandru Macedon și Tôder Rachailoff. Acesti din urmă este numit comandant de escadron. Cetele se vor înarma cu Piabodi-Martini. Fiecare om de ceta va primi 90 lire otomane pe lună lăfă. Bani au fost primiți aci dela consulul rus din Rusciuc. Ținta ceteror a trebuit să fie răscolă în Bulgaria dela Nord și Sud, ăr scopul să prin răscolă să devia inevitabilă ocupațiunea rusă. *Ocupațiunea rusă este fixată pentru ziua de 27 Octomvre.* În ziua de 18 Octomvre cetele aveau să se întrunescă la Stara-Planina (Balcani) în valea numită Sf. Gheorge. De acolo trebuiau să meargă unii la Nord, ăr alții la Sud. Stefan Stoiloff trebuia să coopereze lângă Ternoza, și anume lângă mănăstirea »Sf. Treime«. Dedo George Voevoda, are de adjutant pe macedoneanul Grubceff, arestat deja la Zagora. Locușele pentru conspiratorii sunt: la Plovdiv »Catigrahan«, la Cirpan »Dumitruhan«, la Rusciuc »Angheloffhan«.

Vă comunicăm toate acestea pentru ca să luați măsurile trebuitoare. Ce veți descoperi în această privință imi veți comunica telegrafic. No 1503.

27 Septemvre.

Procuror, M. Miloff.

După acest document oficial, iscălit de un magistrat, cred de prisos a mai face comentariu. Europa intrăg vede, că nihilității și anarchiștii, în contra cărora s'au făcut tratate de estradare, s'au năpustit asupra nenorocitei Bulgarie. Diferența între ceea ce se face în Rusia și la noi constă în faptul, că acolo lucrăză Kropotkin și ceilalți, ăr la noi aci generalul Kaulbars, consului și agenții ruși.

Acasta este o crimă, pe care o denunțăm Europei civilizate. Ne adresăm către această Europă și cerem dela dânsa la rëndul nostru ocrotire și salvardarea ordinii și siguranței publice. Să ne scape Europa de anarchiștii lui Kaulbars. Ce a făcut Bulgaria în contra lumii civilizate, care rămâne rece față cu crimele ce se comit aci de anarchiști. Voiește ăre Europa ca biata Bulgariă să fie stropită de sânge nevinovat.

Pentru a isprăvi cu documentul de mai sus n'am decât a adăoga că cunoscu pe mulți din cei menționați în depeșa procurorului Miloff. Acești omeni sunt mocirla pestilentă, drojdiele societății bulgare. Pe Grunceff l'am întâlnit acum o lună pe un vapor mergând la Turnu-Severin. — Iată alte documente:

Cătră prefectul dela Rusciuc,

După declarațiunea lui Bocha Ivanoff, caii din România se vor primi de către Stefa Macedonean. Lângă orașul vostru caii se vor distribui cetenilor. Vă rog a aresta pe acești omeni. Nr. 1508. 27 Septemvre.

procuror, M. Miloff.

Cătră prefect,

Confidențială.

În ziua de 23 Septemvre, poliția din Sofia a arestat pe individul Nichita Banef, supus rus, îmbrăcat în uniformă de gendarm. Acest om cutriera orașul și escita lumea. Atragă atențiunea d-loră văstre asupra omenilor deghisați militărește. Ii veți aresta și îi veți aduce la parchet.

Nr. 7551.

Șeful secțiunii Panoff.

NB. Generalul Kaulbars a plecat. Cu dânsul au plecat d. Iurkewic din Siștov, supus rus, d. lacobsohn, Evreu dela consulat și d. Șatochin.

Zacharia Stojanoff.

Pregătiri militare.

Din Basarabia se scrie »României libere«:

Comandantul trupelor concentrate între Chișineu și Beuda, pentru manevrele de toamnă, a primit ordin din Petersburg, ca îndată să plece în marș forțat la Odesa. Până acum în Odesa se află concentrați 25,000 de ostași. În Basarabia se lucrăză cu o activitate febrilă pentru repararea liniilor ferate.

Intr'o corespondență din Constantinopol adresață »României« cetim:

Inarmările continuă fără intrerupere, și se mai trimiță încă, după cererea maresalului Wensel-pașa, de ce baterii de tunuri pentru întărirea și armarea fruntăriei rumeliote dela Mustafa-pașa, și s'a dat ordin a se mai forma încă un corp de 60,000 de cavalerie neregulată, compusă din întrepridi călăreți Kurđi, și care se va forma după modelul Cazacilor ruși. Pentru acest sfârșit Ismail-pașa va pleca în curând la Kurdistan, spre a organiza corpul.

SCIRILE DILEI.

Cătu p'aci se se dueleze deputatul Ugron cu avocatul din Clușiu Bokros. Intr'o vorbire ce a ținut o

Ugron în cameră la 21 Maiu e. aminti, că un avocat neconștient din Clușiu a fost numit pe timpul alegerilor substituit de primar. Avocatul Alexiu Bokros se simți lovit și ceru lui Ugron satisfacțiune. Secundanții lui Ugron, deputații Olay și Komjathy, accentuară, că e dreptul și datoriat unui deputat să critice întâmplările vieții politice și pe persoanele amestecate în ele, dăr că Ugron, dăcă a vorbit neadevăr, e gata să dea satisfacțiune. Ca să arate, că Ugron a spus adevărul, prezentă secundanții un document judiciar, prin care se dovedește, că Bokros într'un proces a reprezentat ca avocat în același timp și partida sa și pe cea contrară. Documentul n'a fost desaprobat de Bokros, deși datăză de acum trei ani. Secundanții lui Bokros, conții Dem. Teleki și Ed. Bethlen, neprimind un tribunal de onore, stărui să i se dea satisfacțiune imediată. Atunci secundanții lui Ugron declară afacerea terminată. Bokros scrisese lui Ugron o scrisore ofensătoare. Ugron ceru satisfacțiune, prin deputații Hoitsy și Györffy. Bokros declară prin contele Keglevich și secretarul de stat Des. Gramon, că scrisore referindu-se la o afacere anterioară și caracterisând purtarea și procederea lui Gabr. Ugron, refuză a da satisfacțiune. Astfel s'a terminat afacerea.

—x—

Adunarea generală a comitatului Clușiu, debătând petițiunea comitatului Borsod în afacerea Iansky, s'a exprimat că comitatul împărtășește temerile exprimate în petițiune, dăr autograful cuprinde garanția, că nu se vor mai ivi casuri, care ar pute turbura buna înțelegere între poporațiune și armată. Adunarea a luat numai la cunoștință cuprinsul petițiunii.

—x—

În afacerea Herbert-Christen se anunță din Cinc-Biserici, că comisiunea municipală a hotărât să adreseze guvernului o petițiune, în care se dăce, că »representanța orașenescă își ia de a sa afacerea onorabilului Herbert degradat și rógă pe guvern ca, pentru liniștirea opiniei publice patriotice, să caute a se da satisfacțiune legii călcate în persoana lui Herbert și a dreptății. Legislațiunea să lucreze într'acolo, ca să nu mai fie temere de repețirea astorfelu de casuri.«

—x—

Maiestatea Sa monarhul a permis sergentului major Dusan Popa dela regimentul 61 de infanterie să porțe decorațiunea ordinului rus Sf. Ana classa V.

—x—

Nu e mult de când s'a deschis cu mare alaiu teatrul unguresc din Pojun. Și la urma urmelor? Trupa operei și a teatrului național din Pesta, care întreprinsese expedițiunea teatrală la Pojun, s'a întors cu un deficit de 870 fl. și ar fi fost și mai mare, dăce »P. Lloyd«, dăcă membrii trupei n'ar fi renunțat la onorariile lor și autorii pieselor la tantiemele lor. — Ce naiba? În toate părțile fiasco?

—x—

În părțile Ighirlui, comitatul Albei de jos, viile promise un rod bogat.

—x—

Nenumărate plângeri cetim în fiecare zi în ziarele unguresc din Clușiu contra disordinei, murdăriei și abuzurilor din acest centru de cultură a Orientului. În drum, în mijlocul orașului, s'a întâmplat Duminică noptea, că vre-o 3—4 persoane au ținut calea unui biet mearu ce se întorcea spre casă și l'au amenințat că-l vor toca în cap dăcă nu le va da orologiul de busunar. Nefericitul mearu le-a dat numai decât orologiul de argint ce-l avea, cu lanț cu tot, a căror valoare se socotesce la 30 fl. v. a. Cu atata însă nu și-a salvat viața, ci a trebuit să se supună la o strictă vizitare din partea hoților, cari însă n'au putut afla la el mai mult ca 5 fl. v. a. Orologiul s'a aflat amanetat la o cărciumă, făptuitorii însă până acum sunt neunoscuți, dăce »Kolozs. Közl.«

—x—

În contra fiscalului Albert Ferecz din Tergu-Muresului este în curgere cercetarea disciplinară pornită contra lui, în urma căreia se constată o defraudare tot mai mare. Defraudatorul este un favorit al fișpanului Banffy Zoltán și de aceea — după cum spune »Ellenzék« — a început a se aduce ca pretest de scusă prepusul că ar fi nebun, căci și mai înainte a fost încă în casa nebunilor. E drept, dăce »Ellenzék«, că a fost în casa nebunilor, și dăcă a fost nebun, cum a putut fișpanul să-l pună între candidați? Dăce nu prin relații familiare și pactări trebuie să și organizeze un fișpan comitatul său, căci etă cari sunt urmările!

—x—

În arestul tribunalului ținutului Pestei se află criminalistul Stefan Simko, care este condamnat la 15 ani închisore. El se ocupă de mai mult timp cu planul de-a o lua la sănătoasă, dăr nu i-a succed în nici un chip. În urmă veni la idea ca să dea foc arestului, fiind decis că se arde în flăcări, se — ce spera mai mult — cu ocaziunea stingerei s'o ia la

sănătoasă. A aprins deci patele din pat și prin acesta a pus în flăcări odaia în care se afla. Dăr nici așa n'a reușit cu planul, căci pandurul observând fumul eșind prin ferăstră, a dat alarmă și pompierii venind în pripă au intrat în arest, pe Simko, care stetea tupilat la o parte și legat la gură cu o batistă, l'au luat și l'au închis în altă odaia, ăr focul l'au stins repede.

—x—

Bieții Sărbți nu mai au fericirea d'a vedea odată întrunit sinodul lor episcopesc în Carloviț, fiindcă nu s'a mai insanătoșat comisarul guvernului. — Curișă autonomă biserică!

—x—

Taxa oilor și caprelor, ce se introduc în Dobrogea la iernatic, pe terenurile și stuhăriile statului, este redusă numai la $\frac{2}{3}$, adică la 54 bani de cap, dăcă introducerea lor se face dela 1 Septemvre 1886 și până la 1 Ianuarie 1887 și economii au drept a sta acolo cu vitele până la 2 Aprilie următor, ăr nu numai până la 1 Aprilie, cum era în anii precedenți. Publicăm acesta pentru știința economilor de vite, cari au trebuință a le duce la iernatic în Dobrogea, spre a se grăbi ca intrarea s'o facă până la 1 Ianuarie 1887. Căci după această dată nu mai pot beneficia de reducerea taxei pe anul curent budgetar.

—x—

La congresul geodezic dela Berlin, nu d-nul general Barozzi, ci d-nul general Falcoianu va reprezenta România.

—x—

»Voința Națională« anunță, că delimitarea granițelor dintre România și Bulgaria e pe deplin terminată.

—x—

Sculptorul român A. Georgescu a terminat statua lui Assaley, care i-a fost comandată de un comitet dela Iași. Asemenea talentosul sculptor a isprăvit și bustul lui Manolachi Costachi, comandat pentru camera deputaților, dăce »Telegrafui.«

—x—

Toți miniștrii români vor asista la ceremonia sfințirii Catedralei dela Curtea de Argeș, care va fi Duminica viitoare. Se dăce că regele ar fi exprimat dorința de a vedea asistându la această serbare pe toți egumenii și starițele de pe la mănăstirile din țară, serie »Națiunea«

—x—

»Românului« i se scrie din Craiova, că la expozițiunea ce se va face în acel oraș va fi espusă statua lui Tudor Vladimirescu în mărime de 3 metri, ăr nu numai bustul, după cum se spusese. Acastă lucrăre de artă este făcută de d. sculptor G. Iolnay-Marian.

—x—

Astă sără Joi se va reprezenta la redută de cătră trupa germană »Roderich Heller«, comedie originală în 4 acte de Schönthan, piesă din repertoriul Burg-teatrului din Viena.

Interpelarea d-lui Helfy.

În Camera din Pesta, d. deputat Ignatz Helfy a adresat guvernului o nouă interpelare în cestiunea bulgară. Iată-o:

În răspunsul său dela 30 Septemvre d. prim-ministru a declarat în cestiunea bulgară, că ținta politicei noastre esterne în astă cestiune e ca poporale din peninsula balcanică să se pôtă desvolta neatărnate și să formeze acolo state independente. D. prim-ministru asemenea a declarat că această politică consistă în aceea, că nici un stat nu pôte exercita asupra acelor popore un protectorat său o influință unilaterală, care n'ar fi prevăcută în tractate și care n'ar întruni consimțământul puterilor semnatare ale tractatului din Berlin. Acastă declarațiune a străbătut în totă Europa și pretutindenea a fost cu multă plăcere primită, pentru că ea a fost de toți considerată ca o espresione a politicei esterne a Austro-Ungariei și că în casu de trebuință aceste vorbe se vor pface în fapte. În realitate însă se întâmplă contrarul. Mai în același timp când declarațiunea primului ministru cutreeră Europa, generalul rus Kaulbars cutreeră Bulgaria.

Dăcă intrarea unui general al unei puteri străine într'un stat, format de Europa pe base constituționale, spre a face în acel stat agitațiune, prezentându-se la meetinguri, chiamându la sine corpul ofițerilor și vorbind cu autoritățile ca și când ar fi un superior al lor, nu constituie un protectorat, o ingerință, un amestec unilateral, apoi dăce nu știu ce numire i s'ar putea da acestei procederi? Se pôte că ministrul de esterne, împreună cu primul ministru să credă, că până ce agitațiunea din Bulgaria ar sta numai din vorbe, n'ar fi în contradicțiune cu declarațiunea dela 30 Septemvre și îndată ce ea ar provoca un amestec real în afacerile interne ale Bulgariei, atunci amă trece și noi dela vorbe la fapte, după cum dăce menționata decla-

rațiune. Dacă acesta ar fi așa, atunci mi-ar părea foarte rău, căci întârzierea noastră cuprinde un îndoit pericol pentru patria noastră.

Știm cu câtă anevoință se poate lupta diplomația cu faptele implinite și împrejurarea că un general cu-téză să facă în numele țării asemenea provocări, să violeze într'un mod atât de flagrant dreptul internațional, acesta în sine e un pericol destul de mare pentru noi și anume acela, că deșteptă și întărește credința popoarelor balcanice în atotputernicia țării. Totuși asemenea de însemnată e pentru mine și împrejurarea, că întârzierea noastră poate să aibă și o altă urmare, aceea că Turcia, care chiar și în starea ei de astăzi trunchiată totuși e încă o importantă aliată, încetul cu încetul va ajunge într-o poziție strimtorată, încât să nu poată avea altă alegere decât de a se arunca în brațele Rusiei; căci vădându-se părăsită de Europa va crede că cel puțin țara se va milostivi să-i acorde o mică amănare, o mică prelungire.

Din după câte s'au vorbit prin parlamentele europene, știu că chiar puterile cele mari așteaptă ca noi să luăm inițiativa. Lordul Churchill a declarat categoric în parlamentul englez, că Anglia e gata de a coopera cu acel stat, care în această privință ar lua inițiativa și că după convingerea sa luarea inițiativei e treaba acelei puteri, care e mai mult interesată în peninsula balcanică, și aceasta e Austro-Ungaria.

După ce eu, am măsurat datelor pe care le am la îndemână, nu pot să fac decât să se potrivească două lucruri și anume nepotrivindu-se de loc *teoria* prea frumoasă spusă de primul-ministru cu *practica* prea urâtă exercitată de Rusia, mi-am permis să adresa ministrului-șef dinte următoarea interpelare:

Cu privire la răspunsul primului-ministru, făcut în ședința Camerei dela 30 Septembrie, că atitudinea politicii noastre externe este ca popoarele din peninsula balcanică să se desvolte conform individualității lor naționale, formându state independente, că acolo nici o putere străină să nu poată întemeia un protectorat necesitent în tratate, precum nici să exercite o influență permanentă, întreb:

Ce atitudine urmărește ministerul nostru de externe față cu misiunea și stăruința generalului Kaulbars? (Aprobări în stânga extremă).

Interpelarea s'a comunicat ministrului-șef dinte, d. Tisza.

Protestul Cretenilor.

Știrea, cumcă Anglia are de gând să compenseze ocuparea sa asupra insulei Creta, a stârnit o furie de indignare pe întreaga insulă. Consiliul comunal din Rethymnos, care în cesiunile naționale are o mare influență, a luat o rezoluție, rugându pe toți reprezentanții puterilor să o comunica îndată guvernelor lor:

Avându în vedere că poporul cretan formează din timpurile cele mai vechi un membru inseparabil al rasei elenice;

Avându în vedere că are împreună cu acesta aceeași istorie, aceeași limbă, aceleași tradiții, aceleași suferințe și aceleași dorințe;

Avându în vedere că pentru libertatea sa a luptat neîncetat și a căutat să nimicească orice jug impus prin forță, cum era al Romeilor, al Venețienilor și al Turcilor și că în secolul actual s'a resculat pentru a se libera și a se uni cu statul grec fondat în 1821, luptându un întreg deceniu;

Avându în vedere că s'a resculat în anii 1841 și 1868 combatându atunci forțele unite ale Egiptului și ale Turciei, și că în răscolul din 1878 a devenit stăpân peste mai întreaga insulă afară de cele 3 cetăți (Ieremurene și micile fortificații dimprejur);

Avându în vedere că după cerințele istoriei sale și ale luptelor sale, trebuie să se opună oricărei încercări care are de scop zădărnicierea aspirațiilor sale din viitor;

Consiliul comunal din Rethymnos protestează contra scirilor date de țările oficiale engleze privitoare la ocuparea patriei sale de către Anglia și declară înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, că dacă un astfel de act se va împlini, poporul din Creta îl va combate din toate puterile sale.

Dat în Septembrie 1886.

(Urmăză iscăliturile primarului și ale tuturor consilierilor comunali)

Convocare.

Reuniunea învățătorilor rom. gr. or. din districtul X Făgărașu își va ține adunarea sa generală districtuală în zilele de 12, 13 și 14 Octombrie c. v. în comuna Cuciulata (protopresb. Făgărașu) la care sunt prin această invitație a lua parte toți membrii cum și alți binevoitori ai acestei corporații.

Programul.

Ședința I. Duminecă în 12/X 1886 a. m.: 1. Asisarea în corpore la serviciul divin. 2. Deschiderea șe-

dinței prin presidiu. 3. Apelul nominal. 4. Raportul general al comitetului central despre activitatea dezvoltată în decursul anului 1885/6.

Ședința II. Duminecă 12/X 1886 p. m.: 5. Raportul cassarului general. 6. Raportul bibliotecarului. 7. Alegerea comisiunilor revădătoare și de scontrare.

Ședința III. Lună 13/X 1886 a. m.: 8. „Industria domestică în școlile populare” de George Dobrin. 9. Lecțiune practică din limba maghiară, tratată cu elevii săi de George Cantor.

Ședința IV. Lună 13/X 1885 p. m. 10. Geometria în școlile populare a) câtă are să se propună în fiecare despărțământ, tratată în mod teoretic b) O prelegere practică pentru despărțământul al V-lea și anume triunghiul de Nicolau T. Pop.

Ședința V. Marți 14/X 1886 a. m.: 11. Participarea în corpore la serviciul divin împreună cu parastas în memoria lui Arone Pumnul. 12. Raportul comisiunilor.

Ședința VI. Marți 14/X 1886 p. m.: 13. Stavertirea bugetului pro 1886/7; 14. Propuneri diverse. 15. Inchiderea ședinței.

Din ședința comitetului central ținută la 29 August 1886 st. v.

Vincentiu Grama,
președ.

Nicolau Ludu,
secret.

Ultime sciri.

St.-Petersburg, 12 Octombrie. „Journal de St.-Petersburg” spune, că telegramele venite din Sofia justifică întru toate prevederile guvernului, care voia să amână alegerile pentru ca pasiunile să se mai liniștescă înainte de a discuta gravele cesiuni, care vor decide de destinele Bulgariei. Prima și a votului s'a însemnat prin scene violente și deplorabile. Rusia nu va recunoaște o adunare aleasă în astfel de condiții, nici nu va sancționa decisiunile ei.

St.-Petersburg, 12 Octombrie. Toate țările renunță la speranța unei pacificări a Bulgariei prin mijloacele întrebuintate până acum. Ele cred că o schimbare decisivă nu s'ar mai putea amâna.

Moscova, 12 Octombrie. „Invalidul rus” anunță, că se va publica o ordonanță pentru chemarea eventuală a rezervelor.

Paris, 12 Octombrie. Circulă știrea că sănătatea împăratului Germaniei cauză ore-cari îngrijiri.

Berlin, 12 Octombrie. După „National-Zeitung” prințul de Bismark, vorbind de discursul lordului Churchill, a fi spus: „Afacerea Bulgariei este un duel între Rusia și Anglia. Dacă Anglia se ascunde nu e nici un motiv pentru ca Austria să o înlocuiască.” D. de Bismark ar fi spus cu câte-va zile mai înainte că adevărata cesiune de Orient este aiurea, și că nu e admisibil ca Germania, care a dat o astfel de dezvoltare coloniilor sale oceanice, să poată lăsa o putere care se domine în Egipt.

SCIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. a Gaz. Trans.)

SOFIA, 14 Octombrie. — Guvernul bulgar a adresat puterilor europene o notă, în care dice că *nici o putere, ba nici chiar guvernul bulgar nu e chemat să decidă asupra legalității alegerilor, ci singură numai marea adunare a Sobraniei.*

RUSCIUCU, 14 Octombrie. — Știrea „Lloydului”: Guvernul bulgar a dat ordin să se aresteze colonelul Filow, fiind că la ordinul lui Kaulbars i-a făcut o vizită.

DIVERSE.

Duel de mörte. — Un diar italian publică următoarele două procese verbale: „1. Astăzi 23 Septembrie 1886, în urma unei discuții animate între d. Venanzio Morello și d. Baby, subsemnații martori ai ambelor părți, au hotărât: D-nii Morello și Baby se vor bate cu pistolul. Duelul nu va înceta decât după ce va fi omorât unul din adversari. (Urmăză semnăturile martorilor.) 2. Duelul hotărât prin procesul verbal s'a făcut așăzi dimineață, 24 Septembrie, la orele șese. D. Baby a fost omorât. (Urmăză semnăturile martorilor.) Ecă un mod d'a înțelege duelul care ar mai răci sângele cel aprins al multora. Dacă s'ar găsi mai desu nise martori ca cei de sus, de sigur că mania duelului n'ar fi atât de mare.

Carierea unui băiat de porcar. — Săptămânile trecute s'au făcut lângă Güns manevrele de toamnă ale cavaleriei staționate acolo. Regimentul de husari „Radetzki” era neconținut ocupat cu serviciul de avantpost și de tirailori. D'abia se dădea repaus husarilor când audea d'odată sunându-se alarma și erau trebuia să pornescă în fuga mare. Așa continuă mult timp până ce în zilele depe urmă se întâmplă că obosiții husari

primeau într'o repede succesiune semnalele cele mai contradictorii. Aflându se spre exemplu, în gona inamicului înconjurându o pădure, se dete semnalul: „Descălicați”. Călăreții descălicau așteptându urmarea. În același timp comandantul escadronului aștepta trupa lui, care nu venea; în fine alergă furios și vădându-și oamenii descălicați, întrebă cine dete semnalul, der nimeni nu era în stare a'i da o explicație. Altădată, când husarii înaintau în colone strânse, se dete semnalul d'a se risipi în tirailori. Și așa în toate zilele în fine un căpraru isbutise să pună mâna pe neautorizatul trimbișu tocmai asupra faptului. Era porcarul satului, care, ca să-i trecă de urit, eșecutase pe vechea sa trompetă cu cea mai corectă esactitate toate semnalele militare ce le aude în timpul manevrelor. Husarii tare supărați d'acestă musicantă voluntar, care le pricinuisse atâtea osteneți, îl trântiră la pământ cu intențiunea de a'i da o lecțiune de musică în care profesorii vor bate tactul pe spinarea elevului, când din nenorocirea lui veni căpitanul lor arhiducele Eugeniu. Oprindu proiectata execuțiune și aflându cauza, ordonă junelui porcar să suna câteva semnale. Porcarul musicantă eșecută ordinul spre deplina satisfacțiune a arhiducelui și după acesta un marș pe care cel mai bun trambișu nu l'ar fi putut eșecuta mai bine. Arhiducele Eugeniu, înțelegându că descoperise un geniu musical, luă sub protecțiunea lui pe porcarul Imre, care astăzi învață cu cheltuiala lui într'un institut de musică.

O statuă omucidă. — Victima este un preot catolic irlandez. El predica în biserica din Kildan, când o statuă de anger care se afla d'asupra amvonului, ș'ale cărei mâni erau întinse ca și cum pentru a binecuvânta pe predicator, se desfăcu de unde era prinsă și cădu în capul preotului. Statua era de marmor, prin urmare în destul de grea. Nenorocitul preot a fost atât de greu rănit încât a murit peste câteva ore. Angerul dela amvon fusese deci un anger rău.

Călare pe o turnură. — O istorie de totă nostimada s'a judecat zilele acestea înaintea unei judecătorei de pace din Petersburg: Acum o lună, în timpul unei sərbări populare de pe câmpul lui Marte, d șora Clara se preumbla cu două amice ale sale. Trei tineri se luară după ele și începură să le facă curte. Fetele însă nu se uitau la ei și căutau ca să scape de urmăriile lor, pregătindu-se să plece. Deodată unul dintr'înși se aședă pe turnura d-șorei Clara. Fata încep să strige și căuta toate chipurile ca să se poată ține de jos. Amicele ei spăriate o luară la fugă. Mulțimea se adună împrejurul lor; ténorul încep să fugă, însă fu prins și dus la poliție. La judecătoria, acusatul nu negă faptul, însă declară că turnura era așa de mare că fără voie s'a suit pe ea. Ténorul a fost condamnat pentru acest gust d'a se sui pe turnura d-șorei Clara, la dece zile închisore.

Bugetul statelor europene. — Bugetul Germaniei este de 2931,000,000; bugetul ei particular dela departamentul războiului este cuprins în această cifră pentru 467 milioane. Anglia: 2998,000,000, din cari 466,000,000 pentru războiu. Austro-Ungaria: 2187,000,000 dintre cari 302,000,000 pentru războiu. Spania: 890,000,000, dintre cari 151,000,000 pentru războiu. Rusia: 3 miliarde, 295 milioane, dintre cari 761 milioane pentru războiu. Franca diatr'un buget de mai bine de 3 miliarde, 499,000,000 sunt pentru departamentul războiului. Mulți bani se mai prăpădesc „de frică!”

Bibliografie.

Căendarul Calicului pe anul 1887, a eșit de sub tipar în Sibiu sub editura administrației „Calicului.” Prețul 36 cr. v. a. seu un franc. Colectanții de prenumerații, precum și întreprindătorii vândători primesc tot dela 10 esemplare 2 rabat și dela 30 esemplare câte 10 cr. după fiă-care esemplar. — Căendarul este tipărit pe hârtia înă, având 64 pagini, după care urmăză mai multe anunțuri. Are tariful taxelor portale, serviciul de mesagerii, serviciul telegrafic, atât pentru Ungaria, cât și pentru România și străinătate. Conține mai departe scala tîrgurilor din Ungaria și Transilvania; apoi vre-o 20 ilustrații și mai multe povestiri comice. Peste tot căendarul e bogat în materie și foarte variat

Cursul pieței Brașov

din 13 Octombrie st. n. 1886.

Bancnote românești	Cump.	8.49	Vend.	8.52
Argint românesc		8.50		8.55
Napoleon-d'or		9.87		9.91
Lire turcesci		11.20		11.25
Imperiali		10.20		10.26
Galbeni		5.90		5.94
Scrisurile fonce. Albina		100.50		101.50
Ruble Rusesci		120.—		122.—
Discontul		7—10%		pe an.

Editor: Iacob Mureșianu.

Redactor responsabil Dr. Anre Mureșianu

Cursul la bursa de Viena din 13 Octombvre st. n. 1886.

Table with financial data including Rentă de aur, Rentă de hârtie, Imprumutul căilor ferate, Amortisarea datoriei, etc.

Bursa de București.

Cota oficială dela 30 Septemvre st. v. 1886.

Table with financial data including Cump. vând., Renta română, Renta rom. amort., Credit fonc. rural, etc.

Pentru o societate renumită de asigurare asupra vieții cu sediul în București se caută

Agenti achisitori romani

pentru România.

Condițiuni foarte avantajoase. Ofertele se se adreseze sub:

„Achisitoru Română“ post-restante. București.

Nr. 82/1886.

of. scol.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de învățător în clasa I. a școlii conf. gr. cat. din Rodna veche prin acesta se escrie concursu.

Salarul împreună cu acestu postu e de 300 fl. v. a. în care e calculat relutul pentru lemne și cuartir, și se plătesce din cassa fondului scolaru confes. gr. cat.

Doritorii de a ocupa acestu postu au de a-și trimite recursele loru provădute cu atestatul de calificațiune din limba română și maghiară, despre purtarea morală și de serviciul de până acum, la senatul scolaru confes. gr. cat. mai josu subscrisu, până în 24 Octombvre a. c. când va fi și ziua alegerei, la care concurenții au de a se presenta în persónă înaintea senatului scolaru.

Din ședința senatului scolaru confes. gr. cat.

Rodna veche, în 7 Octombvre 1886.

1-3

Președinte:

Clemente Lupșaiu, parochu gr. cat.

Secretaru:

Silvestru Mureșanu, învățătoru.

Tarifa anunțurilor și inserțiunilor.

Anunțuri în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. — cr. 6.

Pentru inserțiuni și reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repețiri se acordă următoarele rabate:

Table showing rebates for repeated advertisements: 3-4 oră (10%), 5-8 (15%), 9-11 (20%), 12-15 (30%), 16-20 (40%), Dela 20 de repețiri în sus (50%).

Pentru anunțuri ce se publică pe mai multe luni se facu învoiri și reduceri și peste cele însemnate mai susu.

Avisu d-lorū abonați!

Rugămū pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunei să binevoiască a scrie pe cuponulū mandatului postalū și numerii de pe fășia sub care au primitū țiarulū nostru până acuma.

Domnii ce se abonează din nou se binevoiască a scrie adresa lămuritū și să arate și posta ultimă. ADMINISTR. „GAZ. TRANS“

Mersulū trenurilor

Valabilū dela 1 Octombvre st. n. 1886.

pe linia Predealū-Budapesta și pe linia Teiușū-Aradū-Budapesta a calei ferate orientale de statū reg. ung.

Main railway schedule table with columns for routes (Predealū-Budapesta, Budapesta-Predealū, Teiușū-Aradū-Budapesta, Budapesta-Aradū-Teiușū) and train types (Tren de persone, Tren accelerat, Tren omnibus).

Nota: Orele de noapte suntū cele dintre liniile grōse.